Ч. 248 (10.631). Львів, четвер 5 листопада 1925. Почтову належитість оплачено гуртом. Рік XLIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10. II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зл.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 СОТ.

Аґрарне переселення на Радянській Україні.

В часі, коли йде кольонізація деяких українських земель чужим елементом, коли в нас кольонізується її Мазурами, а на Україні Жидами, Москалями і иншими чужо-національними елементами, не від речі буде познайомитися зі справою аграрного перенаселення на Радянській Україні. Про таке перенаселення в нас усім відомо та й в нас про нього писалося вичерпуючо. Натомісць про радянську Україну та про її земельні відносини ми писали мало. Не розпоряджаючи докладними даними про сучасні земельні відносини за Збручем, ми й не могли цього зробити. Але ось у харківських „Вістях" з 23. жовтня н. р. находимо статтю О. Одинцова під назвою „Аграрне перенаселення", яка відкриває бодай рубець заслони на тамошні земельні відносини. Автор характеризує тамошні земельні відносини такими словами:

„Ця справа стоїть ріжно в ріжних районах країни, а найгостріше в густо заселених округах Правобережжя, де маємо значну скількість невикористаних трудових ресурсів. Це не є безробіття в міському розумінні, а перенаселення, що дало жахливий зріст у наслідку імперіялістичної й громадської війни, які викликали екстенсифікацію сільського господарства, скорочення фабрично-заводської промисловости, зменшення кустарних та ремісничих промислів і майже цілковите знищення сторонніх заробітків".

А далі оперує автор деякими даними. Він каже, що порівнуючи з 1913 р. на Україні тепер значно менша площа технічних і спеціяльних культур. В 1925 р. площа буряків наприклад — не зважаючи на зріст їх останніми літами — є на 150 тисяч десятин менша від площі з 1913 р.

Щож до фабричного промислу, то там теж велике зменшення робітництва спричинило таке явище, що замісць напливу сільського робітництва до міст, як це було перед війною, помічається тепер значний відплив його з міст на села. Перед війною було на Україні 400 тисяч кустарів (адептів домашнього промислу), а тепер їх два рази менше. Щож до инших заробітків, то перед війною йшло рік річно з лісостепу 800 тисяч робітників на фабрики, на рільні роботи до пристаней, а тепер цього немає. Все те складається на невідрадний факт густого перенаселення многих чисто рільничих округів.

„Якіж шляхи боротьби з аграрним перенаселенням?" — питає автор. — На те питання старається автор найти відповідь при допомозі чисто практичних засобів боротьби.

Одним із таких найрадикальніших засобів уважає автор організацію переселення. Одначе він не вірить ні в його велику можливість ні в заспокоєння земельного голоду. До 1926 р. із лісостепу має переселитися на степові землі 35.000 господарів. На чищі вільні землі переселиться заледви 15.000 господарів. Отже раптом 50.000 українських селян зможе найти заспокоєння земельного голоду на Україні.

Перенаселення в густо заселених округах ця цифра ніяк не поменшить, бо вона не покривається з цифрою ріжного приросту населення. Колиж взяти на увагу намічене переселювання українських селян поза межі України, то й воно не вирішить проблеми перенаселення з тої простої причини, що весь кольонізаційний фонд СРСР, що має крім України обслужити ще й инші республики, є за малий.

Супроти всього повищого слід взятися ще й за инші засоби боротьби з перенаселенням. До них зараховує автор: побільшення фабричного промислу, який зможе втягати в себе селянську робочу силу; скріплення розвитку кустарного промислу; інтенсифікацію сільського господарства і накінець механізацію сільського господарства. Про кожний з тих засобів висловлює автор такі погляди: за останніх чотири місяці збільшилось число робітників українського промислу на 50 тисяч душ. Та цей зріст відбувся виключно на рахунок кваліфікованих міських робітників, що до того не мали ніякої праці. Село цього зросту цілком не відчуло. Навіть прийнявши якнайшвидший зріст міського промислу, він все одно не відтяжить села від населення з тої простої причини, що його натуральний зріст виносить 2 відсотки всього населення річно. Отже сам розвиток промислу не вистарчає для розвязки та поладнання цієї справи.

Більше може причинитися до використання робочої, трудової сили села кустарний промисл. Сучасне радянське законодавство створює сприятливі умовини для його розвитку і він вже поступає помітно вперед. Це видно найкраще на теперішньому стані ринку сільсько-господарського сирівця, на який виявляє велике запотребування селянство.

Та з усього того найважнійшим є побільшення інтензивности у сільському господарстві т. зв. інтенсифікації його. Під тим слід розуміти таку систему праці, при якій можна би збільшити кількість цінних господарських продуктів і тим самим підвисшити дохідність селянського господарства.

Дуже важною є і справа механізації сільського виробництва. Автор виходить із заложення, що машина вправді витискає людську працю, але творить одночасно такий стан, при якому кількість робочої сили не зменшується але побільшується. Супроти того, що метою радвлади є те, щоби селянство не запрацьовувалося від ранку до ночі, але навпаки облекшивши свою працю, змогло побільшувати свій добробут при допомові збільшення матеріяльних цінностей, — необхідно

„щоби у свому розвиткові підносилася уся селянська маса, бо в противному випадку ґрупа, що відставатиме, буде разом із тим обмежувати свої можливости мати заробіток через наймання в більш розвинених господарствах. Із цього боку справа підтримки відсталих господарств має велике значіння".

Взагаліж сільське господарство на Україні є, на думку автора, до тої міри технічно відстале, що чудес у розвиткові механізації надіятись не можна. Та це не значить, щоби всеж таки не можна було при інтензивній праці дуже значно піднести технічну сторону господарювання.

Такі засоби боротьби з аграрним перенаселенням України подає О. Одинцов. Найважнійше те, що він подаючи їх, сам не вірить у їхню реалізацію. І той факт є дуже сумний та невідрадний. Бо і перенаселення і примітивне господарювання будуть ще довго відбиватися і то дуже відємно на економічному піднесенню селянства, отже й цілої України. **В. М.**

За рідну землю.

Віче в Городку яг.

Городок, 30. жовтня 1925.

В „Ділі" вже була телеграфічна згадка про віче у нас. Сьогодня хочу подати докладнійше звідомлення. Віче викликало в повіті велике зацікавлення, розрухало селян. На другий день селяне, що не мали змоги взяти участь в вічу, приходили з проханням скликати ще одно віче.

Віче 25. жовтня при битком набитій салі отворив о. Ед. Роздольський. До президії входили: о. Мих. Цар, Пав. Барщівський, Мих. Сіромський; секретарювали: студ. А. Вергун і Мих. Кулиник. Палкий реферат про земельну справу і польський законопроект зем. реформи виголосив д-р Ст. Біляк (член ЦКУНДО). Бесідник закінчив свою промову закликом до організації.

В дискусії забирали голос: селянин Ілько Смілко з Малкович, який зобразив нужду села задля браку землі та заробітків; селянин П. Барщівський засував напружені відносини між селом і двором, використовування селянства за для недостачі у нього організації; студ. Голіян говорив про перспективи і значіння організації українського громадянства, підкреслюючи, що недостача організованости спричинила часле ші випадки ренеґатства, уможливила заливання наших земель чужинецьким елементом; студ. Ан. Курдидик підніс хиби та недбальство селянства, його індеферентизм у власних життєвих справах; д-р В. Скрипчук підніс діявольську хитрість авторів законопроекту земельної „реформи", який тепер є на черзі в польському соймі, підкреслюючи, що земельну реформу на наших землях може вирішити єдино законодатне тіло цих земель.

Ухвалено відомі резолюції, вирішено вносити масові протести проти такої зем. „реформи", яку проектують вшехполяки з леґіоном своїх прихвостнів.

Віче замкнув горячою промовою предсідник о. Цар. Після його промови з грудей кількох соток селян зірвалося могутнє „Не пора" і „Ще не вмерла".

А. В.

По широкому світі.

Французький уряд складе декларацію, в якій щодо фінансів піде на уступки соціялістам; у справі Марока заявить, що мир залежить виключно від доброї волі Абд-ель-Кріма; вжиє засобів, щоби в Сирії був спокій. Поодинокі партії, що радили над новою ситуацією, дали більшість прихильну для нового уряду Пенлеве.

Розброєння Німеччини йде швидкою ходою вперед і вдоволяє міжсоюзницьку військову контрольну комісію. Французький комітет цієї комісії у Франкфурті й англійський у Бреславі мають бути незабаром зліквідовані.

Англія дасть позичку СРСР., якщо матиме певність, що радянський уряд вестиме політику, що виконуватиме прийняті на себе зобовязання. Таке заявили делеґати англійського промислу на нараді у радянській торговельній місії в Льондоні в справі торговельних взаємин Англії з СРСР.

Англ. м—ство закорд. справ протестує у франц. уряду проти дозволу, який дав ген. Саррай турецькому війську (5000 людей) перейти через Сирію до мезопотамського кордону.

Міжнародня конференція телеграфічних аґенцій зібрана в Римі вислала своїх делеґатів до Муссоліого, який приймав їх дуже щиро. У промові зазначив вагу інформацій про світові події і звернувся з покликом до представників світової опінії, щоби вони обєктивно передавали факти з італійського життя.

На життя Чичеріна приготовлено ще перед виїздом кілька заговорів. Радянський уряд у Москві мав найти джерело цих заговорів на підставі численних анонімних листів, які Чічерін одержав з погрозами. Замах плянований на Чічеріна у Варшаві не вдався завдяки дбайливости поліційних органів.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист у добі лихоліття!

Red. czas. „Dilo" Pr. 788/25. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny jak Trybunał prasowy we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury Państwowej, że treść czasopisma „Dilo" Nr. 241 (10.624) z dnia 28. października 1925 r. w artykule pod tytułem: „Djagnoza Dmowskoho" ustępy między słowami: a) sucżasnoi Polszczi... a: i same toj, b) polskoho naroda... a: Na te ne, c) wojujuczoho nacjonalizmu... a: do końca artykułu zawiera znamiona a to: ad a) b) c) zbrodni z § 65 a) ustawy karnej, a ad b) występku z § 302 ustawy karnej i zatwierdza dokonaną w dniu 27. października 1925 roku konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 15. XII. 1862 Dz. u. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. p. Lwów dnia 30. października 1925 r.
Hawel

Сіоністичні прокуратори.

Процес Ст. Штайгера вже віддавна увійшов у нову фазу. Оборона, виступаючи не так в імени обвинуваченого, як радше в імени угодою звязаної з польською „народовою більшістю“ сіоністичної партії майже від року розвела на спілку з тією партією широко закроєну розвідчу службу, щоби найти виновників нешкідливого атентату на през. Войцеховского серед українського громадянства.

Відгомоном цеї розвідки і метод сіоністичного „слідства“ — вірнійше: доношицтва — були труси й доходження серед активнійших діячів молодшого покоління нашої суспільности, далі моральне багно, відоме під назвою процесу Єгера і тов., в якому з одного боку виступали чільні представники сіоністичних „львівських громадян“, а з другої ріжноперстна публика, зложена з приватних і офіційних розвідчиків та кандидатів до політичної поліції. Вже ці моральні основи, які підпержували концепційну будівлю з такими стовпами, як Єгер і Коригабер, Дворніцкі і Микитин, мусіли з природи річи викликати несмак і відразу серед українського громадянства до прийомів, які там проявилися явно чи скрито, виразно чи лише залушевно. Герої микитиніяди виступали як антитеза славної вже в світі львівської поліції, та в суті річи морально творили вони з тією поліцією і її головними представниками один ланцюх. Поборюючи львівську поліцію (Лукомского чи Кайдана), вони тим щільнійше єднались з варшавською дефензивою: Пйонтгкевичем (головним ідеольогом „внутрішньої розвідки“) і Цехновским (виконавцем тієї „внутрішньої розвідки).

Микитиніяда була увертурою до процесу Штайгера перед присяжними судами. І тут старі асимілянти, носії польської культури на „кресах“ (Левенштайн) обєднались з новими, сіоністичними асимілянтами (Рінгель). Утворився одноцільний і суцільний фронт асимілянтів — не в обороні Штайгера, тільки проти українського громадянства. По лінії варшавсько-дефензивної концепції оборона пішла протоптаними стежками, по лінії найменшого опору, змінюючи свої здогади остільки, що з комуністично-українського табору (Панчишин) всею силою пари перекинулася на площину українського національного табору (Ольшанський).

З тим моментом процес прийняв инший характер. Бурливі хвилі, що підносилися проти львівської поліції, значно втихомирилися, і то так далеко, що не є виключена замирення з продовженням „одноцільного фронту“. Ad captandam benevolentiam союзників з „народової більшости“ вже обвинувачений Штайгер з члена спортового товариства перемінився поки-що в політичного теоретика, зясовуючи в своїм „експозе“, що — мовляв — Українці не мають ніяких прав до Сх. Галичини. Ця перша теза найшла вдячний ґрунт серед оборони, яка перейнялася світоглядом прок. Гіртлера і почала підносити все нові обвинувачення проти українського громадянства. Широким коритом поплили красноречиві промови про „українські банди“, а вершком цих морально запахущих прийомів була політично-прокураторська енунціяція сен. Рінгеля. Він шукає спричинників нешкідливого замаху серед українських боєвих кол і при тій нагоді дає лекцію чесности тим колам. Тактика українських кол — очевидно в справі замаху — була зразу для нього загадочна.

„При політичних замахах — енунціює сен. Рінгель — есенціонале того замаху міститься в демонстрації перед цілим світом, є хтось є з чогось невдоволений, що комусь діється кривда і тому скривання є тут безцільним. Також для терористичних кол, для революційних ідейників існує якесь мінімум неписаного кодексу чести, а той неписаний кодекс чести для ідейних, а не бандитських організацій — каже, що можна тихо приготовити замах, можна скриватися до хвилі, коли ціль замаху стане перед револьверовим дулом чи бомбою. Одначе в тій хвилі, коли впав стріл або виконано замах, спричинник не випирається, але каже: Справді я так зробив. То відчула „верховна українська організація“, коли Штайгерові грозила смерть, відчула тоді, що не повинна дозволити, щоб невинно гинув чоловік для політичної мети иншої партії. Сьогодня після виявлення листа до през. Гавеля — не підлягає сумніву, що скоро наступило те листовне признання, наступило воно з боку тих, що хотіли дати свідоцтво правді. На жаль, бачимо, що тактика деяких кол берлинської української боєвої партії в дальшім часі, особливо коли виявилася справа Ольшанського того Ольшанського, щодо котрого прийшло урядове повідомлення від пруського уряду, змінилася. Бачимо, що не лише ті, що є безпечні в Берліні, не хотять ставати по мужеськи і признати те саме, що зізнала в Битомі але крім того подано в берлінських часописах перед кількома днями, що кілька офіцерів б. української армії удалося до визначних представників жидівського громадянства і заявило, що коли будеться шукати Ольшанського, то наступлять репресії, що вправді існують матеріяли і фотографії, що Штайгер не має з тим нічого спільного. То є твердження, яке можна читати в берлінських часописах, або в деяких варшавських часописах від берлінських кореспондентів. Не хотів би я генералізувати того всього, щоби ту тактику приписувати українському громадянству або хоч би значній його частині, але можливе, що факт, що Ольшанський і Новак є в контакті і співділають з гакатистами в Берліні, спричиня, що в тій огидній кузні прусських юнкерів молодим, недосвідченим студентам зуміли піддати такі плани, невідомі молодій славянській душі і чужі їй. То могло повстати тільки в Берліні, то є „Made in Berlin“. Гакенкройцлерам йшло про те, щоби представити того обвинуваченого Жида — як переворотника, а опісля коли виявиться, що той Жид невинний, то вони хотіли би доказати, що польські суди є несправедливі і засуджують невинних“.

Супроти того він ставить тезу, що „замах на президента є ділом українських членів боєвої організації“.

Поминаючи лекції сен. Рінгеля на тему всяких „кодексів“, бачимо, що „б. офіцери української армії“ в Берліні і „визначні представники жидівського громадянства“ піддержують незвичайно „фамілярні відносини“. З одного боку ті офіцери погрожують репресіями, а з другого цинічно заявляють, що мають „матеріяли і фотографії“ про невинність Штайгера. Очевидно, ці „фотографії“ входять вже в незглибиму ділянку спіритизму, в якій то справі наша компетенція зводиться до... нулі. Одначе з тієї „фамілярности“ пробивається що инше, а саме тут заносить прикрим запахом нової микитиніяди, що хіба нікому не може принести чести.

Поки-що не вдаємося в розгляд „тез“ і „концепцій“ сен. Рінгеля і його співпрокураторів, одначе вже тепер мусимо зазначити, що „кодекс чести“ вимагає, щоби оборонці не прибирали на себе прокураторської тоги та щоби не йшли по лінії найменшого опору.

У „новітній школі“.

Промова Голови Українського Соймового Клюбу посла Сергія Хруцького, виголошена на пленумі сойму дня 22. жовтня 1925. у загальній буджетовій дебаті.

(Продовження.)

Другим польонізаційним знаряддям в руках польського уряду, а тепер в руках п. Станислава Грабского є

віроісповідна політика.

Польський уряд наложив повне ярмо на православне духовенство. Зроблено це в той спосіб, що православній церкві, демократичній щодо свого устрою, накинено противний їй характер, віддаючи всю владу в православній церкві митрополитові, а того останнього уряд міцно тримає в своїх карбах і диктує йому свою волю. Бажаючи вповні узалежнити митрополита від себе, уряд

купив для нього автокефалію,

насилуючи канонічні приписи. Ми не є прихильниками залежности православної церкви в Польщі від московського патріярха, але одночасно не хочемо також залежности церкви від польського уряду. *Домагаємося повного невмішування світської влади у внутрішні справи церкви.* Змагаємо до того, щоби привернути православній церкві прикметний їй устрій, щоби сам нарід через собор, як вищий орган православної церкви, брав чинну участь в кермуванні життям церкви і сам розпоряджував її майном. Тепер тим майном, всупереч святочно проголошеній автокефалії, розпоряджає сам уряд. Нема до того ніяких правних підстав, не було закону, який вивласнював би церкву з її майна. Одначе дотепер майном православної церкви розпоряджає сам уряд; він то позачинював церкви (Голос: Де?), чим дає приклад більшовикам, як сіяти в державі індиферентизм і атеїзм; він то переказував ті церкви костьолам. Чи ж можна, не профануючи релігії, віддавати церкви чи костьоли, випозичати, чи можна торгувати церквами? (Голос: Де то було?). *В Польщі.* (Голос: Подайте назви!) Коли ви нічого не знаєте, то я не буду вас учити (Голос: Я більше знаю від вас). *Уряд повертав церкви в кіна,* як то було у Вильні, в архіва, як то було у Варшаві, в склади, як то було в Гостинині, він їх розбирав, як тут у Варшаві, *чого Турки не зробили в Константинополі*, як в Люблині, де зробилося то маніфестаційно. А церковну землю, ту громадську власність православних парафій, віддав католикам, *осадникам*, знову не спираючись на ніякому законі.

В Польщі, як хто хоче

цілий закон, то: *Польща для Поляків*, то вистане, то є один і го-

О. Д-Р. Г. КОСТЕЛЬНИК. 15)

Зі Львова до Риму.

(Докінчення.)

Водограї і вино. — Вага ваннами. — Рідна цибуля. — Туга за природою.

В неділю 26. липня в нашій церкві св. Сергія і Вакха (при нашій римській колегії) о. прелат Войнаровський відправив для паломників Службу Божу, на котрій багато членів запричащалося, сповняючи таким робом релігійну ціль своєї паломничої подорожі.

Одного дня виїхали ми до містечка Тіволі (давне Тібур, 39 кільометрів від Риму). Там чудові водопади ріки Анієни. Славна вілля d' Este з розкішним городом. Величаві кипариси. А штучних водограїв і каскад у тому городі — маса масенна! Розуміється: всюди „una lira cinquanta“.

Вечерами в Римі кілька разів ходили ми — добірне товариство на вино „Est-est-est“, яке нам з усіх італійських вин найліпше смакувало. Ця „остерія“ (реставрація, де продають вино) на „площі 12. Апостолів“. Червона відміна цього вина має запах рожі, і дуже смакувала паням. Ціна 3·5 лір літра. І показалося, що Галичане при добрій нагоді — також не погорджують словами псалмопівця: „вино звеселить серце чоловіка“.

А як би й ні? Вгорі на стінах „остерії“ такий заохочуючий напис великими буквами: „Est est est et propter nimium est dominus meus mortuus est“. (Є, є, є і задля забагато є — т. зн. тому, що забагато того вина пив — пан мій помер). Ця реклям, як кажуть, має історичну підставу. В Галичині не є в звичаю такі реклями — а шкода, бо вони „роблять своє“ і входять у історію. Так нпр. памятаю подібні реклями, які я стрічав в Хорватії в околиці Загреба. На сільській корчмі на фронтовій стіні великими буквами напис:

Kume, ne idi mimo!
(Куме, не йди мимо!)
Ovdje ima dobro vino!
(Тут є добре вино!)

Або ще красший:

Danas jesmo, sjutra nismo,
(Нині ми є, завтра нас нема,)
Tako kaže sveto pismo!
(Так каже святе письмо!)
Bog će pitat: gdje ste bili,
(Бог буде питати: де ви були,)
Kad kod Imbre niste pili?
(Коли ви в Імбри (це імя господаря) не пили?)

Є латинська приповідка моралістів: „Si vivis Romae, romano vivito more!“ (Як-що живеш у Римі, то тримайся римських звичаїв). Під зміст цієї приповідки з певністю підходить також те, щоби в винородному краї пити вино... Природа знає, де що потрібне!

В Італії по реставраціях нема таких перекусок, як у нас. Італійці пють вино, і закусують солодкими сухарками, мігдалами, фіґами... Та в нас одного вечера обізвався наш питомий галицький смак. Хотіли ми чогось „важшого“ і „гострійшого“. Веселий господар обіцює, що зладить щось такого — тільки що саме? Наш „capo“, що вміє по італійськи, диктує. Але випало йому з голови, як по італійськи зветься цибуля, і описує її. Описує тай описує, більш як чверть години, а ми всі прислухуємося. Врешті господар з тріюмфом: „А... capisco... cipolla (чіполя)!“ А ми в сміх, та до нашого речника: „треба було сказати: Дай цибулі! — тай вже!“ — І приніс господар хліб, якісь рибки і мищину до половини з оливою, в якій клаптики нарізаних огірків та цибулі плавали мов риби в воді... Зїли ми це, але добре залили добрим вином. І не зашкодило нам, хоч це була мішанина галицько-італійська!

* * *

Оглядати римську старовину — це мене вже мучило. Тому я в неділю по полудні вже й не йшов з групою наших паломників у катакомби. Вже „все“ знаю! Я не археольог, щоби перевірювати й записувати собі в памяти всякий фрагмент римської старовини. Маю погляд на цілість — це для мене досить! Досить руїн і гробів! Природа кону, яка не старіється! якщо не лани збіжжя, якщо не зелений ліс, то нехай буде море!

В понеділок (27. липня) вранці попрощались ми з Римом, і поїхали до Неаполю — на море.

І в Венеції і в Римі і на дорозі коли ми Італійцям говорили, що ми „Українці“, Італійці брали нас за Українців з Великої України. „А знаю, знаю — ви большевики з Києва!“ — хвалилася своїм знанням, і робили на нас „великі очі“, що ми з большевії... Правда така, що большевицька Україна розносить нашу назву по світі. Ото що значить держава!

ловний закон (Ільків: Мусить уступити гість або господар. — Голос на правиці: Було забраних 1.290 католицьких костьолів і 290 унійтських). Ви не знаєте, що то є церква католицька, а що є церква унійтська. Ви того не розумієте, а я тепер не хочу давати вам лекцій, якщо хочете, то можу вам служити у вільних годинах, тільки ви мені за те заплатите.

Уряд і тепер, хоч існує ухвала сойму про вдержання дальшого загарбування православних церков, лише в останніх днях насильством віддав православну церкву в селі Бабель, константинівського повіту, — мимоходом кажучи, в тім повіті нема чинної ані одної церкви, новому католицькому костьолові з православним обрядом. Цікаво, що та нова церква... Панове виходять, неприємно слухати, знаю, правда в очі коле. На ту нову католицьку церкву зі східним обрядом цікаве світло кидає той факт, що *нова церква не має нічого спільного з дотепер істнуючою греко католицькою церквою.* А чим є унійтська, греко-католицька церква, як не римо-католицькою церквою зі східним обрядом? Одначе уряд творить

нову унію,

бо дотеперішня унійтська церква виразно стала *національно українською*, тому краще тепер назвати її не унійтською, а українською церквою. Твориться тепер нову, розуміється польську католицьку церкву зі східним обрядом і тій новій церкві віддається будинок православної церкви в Баблю. А ще так недавно святочно відбувалося *проголошення автокефалії, хоч було це*, мимоходом кажучи, *урядове свято.* А сьогодня автокефальний митрополит одержить від уряду

перший дарунок.

Негайно після проголошення автокефалії *відібрано йому одну церкву.* Другим подарунком для автокефального митрополита було *призначення 5-тьох католиків на посади професорів православної семинарії у Вильні.* Акт відібрання в останніх часах православної церкви в Баблю є прикрим свідоцтвом того, що уряд зовсім не думає приноровитися до волі сойму, а врешіть ще дня 8. лютого 1924 сойм виніс ухвалу, щоби уряд правно управильнив справу всіх загарбаних і зачинених церков. Отже й надалі ad maiorem gloriam Poloniae будуть знищеними вікнами світити понад 150 зачинених церков на одній лише Холмщині.

Переходжу до

політичного гнету.

Страшний стан витворився на наших землях. Без пересади можна сказати, що вже 6-ий рік

ведеться війна

між узброєною Польщею і безборонним українським народом. Чи то візьмемо державні установи, чи приглянемося поведінці поодиноких приватних осіб, всюди бачимо *однакову ненависть до всього, що українське.* Польський шовінізм буяє безмежно. Один з російських емігрантів, б. професор московського університету, приятель Поляків, переїздом до Берліна, зазнайомившись з відносинами, що панують в польських урядах, видав таку опінію про польського урядника: „Кожний урядник перш усього старається зробити петентові якунебудь неприємність, — це є характеристична прикмета Поляків, — пише професор. Щож говорити про поведінку тих урядників супроти Українців, коли в *кожному Українцеві кожний Поляк*, сторонник народового табору, перш усього *бачить ворога, якого треба знищити.*

Вже віддавна на наших, етничної українських землях введено

виїмковий стан.

Свобода зборів там не істнує. Всякі зібрання, навіть справоздавчі посольські віча заборонено. Правда, ця *заборона торкається виключно українських послів.* Поляки, головно з народового табору, свобідно відбувають віча і зібрання (голос: І ви можете так само відбути збори, тільки зголосіть їх в старостві). *Українських послів хочете не допустити до голосу.* І ось початково всіми способами зневажувано українських послів. Підготовлювано психольогічний грунт в той спосіб, що вся права преса, а навіть і центрова від початку сойму називала українських послів ворогами держави, більшовиками, даючи тим вказівки, як має відноситися до послів кожний поліцай на українських землях. А далі, коли відбувалися наші віча, то фабриковано поліційні протоколи про мнимі протидержавні промови і тут мали ми цілу низку домагань про видачу українських послів. Сойм поквапно видав вже дотепер одного німецького посла і чотирьох українських. Змушено до втечі за границю одного Українця, одного Білорусина (голос: Самі втікли), двох білоруських послів сидить в тюрмі, а трьох українських послів, правда — в першій інстанції, теж засуджено на гострі кари. Таким поведенням хотілося *стерроризувати українських і білоруських послів*, щоби не відбували віч. Знаємо, що на кожнім вічу наражуємося на небезпеку, знаємо, що на кожнім вічу може бути сфабрикований фальшивий протокол та що найдуться фальшиві свідки, одначе ми свого обовязку уладжування справоздавчих віч не зреклися. Одначе тоді — щоби унеможливити нам відбування віч, організовано

польські боївки,

приноровлювано насильства і напади на послів. Приведу кілька прикладів: Був напад на послів в Почаєві в 1924 р., в Жабинці (голос: Але за що в Жабинці? Скажіть, що він говорив?) там були осадники, а вкінці в Пружанах на білоруського посла (голос: А що Єреміч говорив в Пружанах? Скажіть, нехай сойм знає, що він говорив, бо я скажу). Нічого не говорив, бо від початку віча кидано на нього камінням (голос: Казав не платити податків, підпалювати, грабувати, так говорив Єреміч. — Инший голос на лівиці: Ви самі фабрикуєте). Прошу панів, ми то знаємо, ті методи вмовлювання в нас, що ми намовляємо не платити податків. І то мене обурює. Можу бути ворогом, закид, що я ворог польської держави, розумію. Але я не є таким ідіотом, яким мене хочете представити. То мене обурює, що ви нас представляєте як ідіотів. Може самі ви є ідіотами. Ми таких дурниць не скажемо, бо самі не будемо себе різати. Треба рахуватися з тим, що говориться (ріжні оклики: Віцемаршалок Морачевскі дзвонить). То власне досадно представляє рівень поліційних протоколів і той рівень Реґуляминової комісії, яка — мушу сказати — бере на увагу такі закиди, що український посол в приявi поліції, тисячних свідків, агентів дефензиви може говорити такі дурниці. Ми ще не збожеволіли. Ми не є ідіотами. Не будемо собі робити гаракірі. Коли таке говорите, то ви є непритомні. Коли такі закиди ставите, то видаєте собі testimonium paupertatis.

(Продовження буде.)

Великі европейські держави і Льокарно.

Льойд Джордж про них.

Бувший англійський премієр у своїй черговій статті на теми міжнародньої політики виявив себе великим прихильником мирової політики, до якої має дати почин льокарнське порозуміння. Ось провідні думки його статті:

Німеччина, завдяки договорам у Льокарно, може відродити себе економічно. Кольонську територію покинуть окупаційні війська. Докази німецьких націоналістів, що Німеччина зрікається на віки Альзації та Льотарингії є наївні. Льокарнські договори встановляють тільки обовязок не рішати спірних питань між державами — зброєю.

В Англії публична опінія є прихильна для успіхів у Льокарно. Ніяка політична партія не йде проти цих договорів в їх основі. Инше діло, що велика скількість членів цих партій ставиться трохи скептично до доцільности гарантійного договору. В Англії панує побоювання, щоби такий договір не втягнув колись держав у війну проти Франції або Німеччини. Це є острах споминів з останньої війни, коли треба було примусово боронити Бельгії. Врешті решт договір не має в собі нічого більше як парляментський акт: тільки те найкраще, що лежить у межах здійснення, згідно з даним моментом його умовинами та трудностями". Штреземан та Бріян дали доказ громадянської сміливости, що пішли проти недовіря у своїх державах.

Росія є ще вічною загрозою миру, тому, що на неї глядять як на парія між західно-европейськими державами. Помимо оцю справу комуністичної пропаганди і ріжниці суспільного ладу, порозуміння з Росією є необхідне. Невдача колишньої ґенуенської конференції (за ініціятивою Л. Джорджа), на якій були присутні делегати СРСР., не була спричинена виключно становищем цих делегатів. Великою прикметою Бріяна як дипльомата — є його сміливість у заяві, що як треба буде ще раз їхати до Льокарно для зустрічі з представниками СРСР., то він поїде.

Найважнійшим питанням є справа розоброєння. Тут ініціятива повинна вийти від Франції. Упадок франка аж кличе за розоброєнням. Працьовитий французький хлібороб є проти мілітаризму. Англія також повинна покинути свою безглузду та провокаційну програму будови фльоти.

На поміч Америки не треба рахувати. Вона не помогла Европі вдержати мир, коли мусіла дещо рискнути. Розоброєння може доконати сама Франція. Жаль, що в такий важливий момент двох сильних людей і щирих приятелів миру, Пенлеве та Кайо, розійшлись.

Господарська школа в Милованю.

Відкриття першого пятимісячного господарського курсу по війні.

В понеділок, 2. листопада відкрито перший, повоєнний, сільсько-господарський курс у школі Т-ва „Просвіта" в Милованю. Не зважаючи на незвичайно важкі часи та на фінансову скруту т-во „Просвіта" рішилося в цьому році уруховити цю школу за всяку ціну, щоби дати змогу нашому селянству набути теоретичного і практичного знання з обсягу господарських наук та причинитися тим до піднесення на вищий ступінь нашого сільського хазяйнування.

З допомогою „Просвіті" в тому ділі прийшло вправді товариство господарське „Сільський Господар". Його допомога двоякого характеру: матеріяльного і фахового. Крім значної грошевої підмоги, допоміг він „Просвіті" підшукати і фахових учителів агрономів для навчання в цьогорічному пятимісячному курсі.

Крім сільсько-господарських наук, огородництва і пасічництва, будуть там учити і загально-образуючих предметів. А зокрема присвячено буде багато часу науці кооперації, кооперативного книговодства та спілкового молочарства.

На курс, що тріватиме пять місяців зголосилося вже 30 селян у віці від 18 до 30 літ: найбільше зголосилося зі Збаражчини, бо аж 6-ох. Инші учасники походять з усіх майже околиць Галичини.

Відкриття школи почалося святочним Богослуженням у Милованській церкві, яке відправили під проводом о. С. Левицького зі Стриганець Отці: Блавацький, парох Милований та Турманович, парох Рошнева. Прекрасну проповідь до учасників виголосив у церкві о. С. Левицький. Після Богослуження зібралися учні, учительський збір і гості у чистенькій, гарно укращеній викладовій салі. Першим промовив до учнів управитель школи інж. агроном Бучинський. По ньому зложив привіт від Головного Виділу Т-ва „Просвіта" і від недужого голови М. Галущинського ред. В. Мудрий. Від „Сільського Господаря" витав відкриття школи інж. М. Творидло. Накінець загрів усіх до праці та витревалости тамошній парох о. Блавацький.

Дуже відрадною появою є факт, що до школи зголосилося аж 30 учнів самих селян, що приїхали сюди переважно з власної ініціятиви без ніякого постороннього впливу. Оце заінтересування школою та знанням кидає дуже гарне світло на наше селянство.

Церковні землі і маєтковий податок.

Стоїмо на тім, що церковні землі закон цілковито увільнює від маєткового податку. Уважаємо, що всі священики, яким вимірено той податок через те, що вони уживають церковну землю, мають внести рекурси такого змісту:

„До
Відкличної Комісії
в справах маєткового податку
за посередництвом Скарбового Уряду
в . . . .
в справі маєткового податку.

РЕКУРС.

Вимір маєткового податку, як до вартости майна, так і до висоти податку я уважаю за неправильний з таких причин:

1. Закон (Дзт. З. т. 6. ч. 94 поз. 746 — 1923 р.) цілковито звільнює від маєткового податку майно, яке безпосередньо служить для цілей релігійних, наукових, добродійних і т. п. Ознака безпосередности служення відноситься до всіх тих маєтків. В звязку з цим, як, скажемо, лікарня, яка оплачує лікаря з доходів від свого ґрунту або дає лікареві за його працю землю до користування, — вільна від маєткового податку, так само вільна від маєткового податку земля, яку церква дає в уживання священикові за його службу в церкві. Инший погляд, який висловлено в розпорядженні міністра скарбу з дня 1. січня 1924 р. (З. З. ч. 4 поз. 32 — 1924 р.) розходиться з ясним приписом закона: закон зовсім не ставить церковних маєтків в гірше положення, як маєтки добродійних, освітних і т. п. установ.

2) Цей погляд цілковито підтверджує § 17 розпорядження міністерства скарбу з дня 15. листопада 1923 р. (Д. з. ч. 123 поз. 996 — 123 р.) В уступі І. вичерпуюче вияснюється, якого рода маєткові права підлягають маєтковому податкові. Там встановлено, що маєтковому податкові підлягають і приміняються подані в тім параграфі способи обчислення вартости лишень до тих маєткових прав, які повстали на одному зі слідуючих чотирьох правних титулів: а) умова про взаїмне чи питьби за маєткові вартости, б) розпорядження останньої волі, в) дарування і г) родинна фундація. Не треба доказувати, що священик користується землею не на підставі якоїсь умови чи чиєїсь останньої волі, не на підставі дарування чи родинної фундації. Священик користується землею на підставі признаного державою канонічного права. Тому не має права скарбова влада примінювати при означенні вартости церковних земель § 17. згаданого розпорядження.

3) Що церковні добра цілком вільні від маєткового податку, а у всякім разі священик не може бути платником того

податку з титулу ужиткування церковної землі видно з того, що я завтра можу зерейти на цілком безземельну парохію, не буду посідати жадного майна, а обовязок заплати виміреного податку буде тяжити на мені, бо 1. липня 1923 р. я був у виключному посіданні маєткових прав повал 3,000 зол., які то права нині мені не належать.

Закон за платника маєткового податку уважає особу а не майно.

(Далі вказати на допущені помилки та неправильности в оцінці і вищині маєткового податку на той випадок, як би навіть признати, що посідачі добра підлягають маєтковому податкові.)

На підставі сказаного прошу:

1) Вимір Оціночної комісії уневажнити.

2) Мене від заплати маєткового податку звільнити".

Замітка: (Рекурс остемплювати на 3 зол. і вести до скарбового уряду.)

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

З польського сойму.

В середу збираються злучені комісії: буджетова і скарбова для 3. читання санац. закона. Четвергове засідання сойму зачнеться голосуванням над зем. реформою. На останньому місці денного порядку є внесення „Визволення" про розвязання сойму. В середу пленарне засідання всіх послів і сенаторів „Пяста". Обговорять і оконечно установлять становище „Пяста" до сан. законів і внесення про розвязання сойму, та відношення в справі поправок сенату до проєкту закона про зем. реформу.

Довіря для уряду Пенлеве.

Рішаюче засідання соц. конгресу скінчилося. Компромісове внесення Реноделя одержало меншість 1128 гол. Більшість голосів 1431 здобуло внесення Поль Фора, ген. секр. партії, яке каже: По вислуханні звіту з розмов делегатів партії із Пенлеве, збори є думки, що попередні рішення партії не позволяють признати урядови Пенлеве заяву довіря і оставляють для рішення парл. групі, чи в висліді дискусії в палаті має відмовити довіря голосуючи проти уряду, чи теж здержатися від голосування.

Ухвалений на засіданні ради мін. проєкт ур. заяви висуває на перший плян фін. справи і згадує про бажання переговорювати з Англією та Зєд. Державами. Крім того уряд домагатиметься законів про сусп. обезпечення, про зменшення військ. служби до 1 року, про привернення системи одномандатного голосування. Франція не є відповідальна за конфлікт у Мароко. Уряд продовжатиме почате в Льокарно міжнар. зближення.

Палата деп. 221 гол. проти 139 прийняла денний порядок. Палата деп. апробує заяву уряду, має до нього довіря та хоче, щоби продовжав у повній згоді з республикан. більшістю політику мира й фін. уздоровлення, заразом відкидає всякі поправки й переходить до денного порядку. — Комуністи і правиця голосували проти резолюції, соціялісти здержалися від голосування, а за резолюцією були: радикали, соц. радикали, реп. соціялісти і рад. лівиця. Від голосування здержалися теж деякі посли з центра і правиці.

Зірвання польсь.-лит. перегорів.

Литовський мін. загр. справ проф. Рей заявив кореспондентові „Еха", що переговори з Польщею зірвані без ангажування на будуче оконечно.

Повстання в Сирії.

Повстання в Сирії поширюється. Араби почали партизантську війну проти франц. гарнізонів у Сирії. Приневолили їх кинути становища й до концентрування на меншій території. Успіх повстанців спричинив, що невтр. досі арабські племена покинули вижидаюче становище і перейшли до повстанців. Останніми днями 9 арабських племен перейшло до повстанців. Дамаск іще в руках Французів, але вже у промірі 16 км. поширюється партизанка. Султан Адра, провідник Друзів, вислав до Дамаску делегатів для нав'язання мирових переговорів.

Балканський пакт.

„Морнінг Пост" повідомляє з Атен, що грецький уряд приймає в основі плян балканського пакту, зініціований Чемберленом. Небаром появиться урядова заява в тій справі.

Дзержинські насл. Фрунзе?

Є чутка, що наслідником Фрунзе буде Дзержинські. Троцького іменують шефом Найв. госп. Ради.

Біржа.

Львів, 4. падолиста 1925.

Гроші.

Амер. дол. 6·04·00—6·05·00, канад. дол. 5·60 — 5·60, чеські кор. 0·17·50 — 0·17·75 лei 0·02·50 —0·02·75, франц. франк 0·27·50 — 0·27·75 швайц. фр. 1·14—1·15, анг. фунт. 28·35—28·40.

Золото. 20 кор. 24·25 —24·50, 20 франк 22·50—22·75; 20 марк. 27·50—27·70; 10 руб. 30·75—31·00.

Срібло. Австр. кор. 0·51·00—0·51·50, 5 ав. кор. 2·56—2·60, фльорени 1·28—1·30, рубл. 2·14—2·15, рубель дрібним сріблом 1·06 —1·08.

Збіжа.

Пшениця краєва з 1925 р. 20·50—21·50, жито краєве з 1925 р. 15·00—15·50, ячмінь галицький бров. —·— до —·—, овес гал. 16·50 до 17·50.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Вчорашнє число нашого часопису сконфісковано за 10 рядків зі статті „Мовчазне свято" і 10 рядків статті „Фантазії. На маргінесі Штайгеріяди".

— **Підкидьок у церкві.** Вчера вранці паламар Преображенської церкви у Львові, Федір Стокала, замітаючи церкву, найшов неживе немовля. Покликаний лікар ствердив, що дитину задушили.

— **Самогубство на поліції.** У неділю вранці застрілився в ІІ-ім львівськім поліційнім комісаріяті 18-літний Дмитро Олійник, який будім-то був занятий у кухні поліційних урядовців. Причина самогубства покищо невідома.

— **Що крадуть** у теперішній добі у Львові (і нема сумніву: поза його межами) про це можна виробити собі погляд з хроніки злодійств поданої напр. нинішніми часописами. Якийсь швар, що живе на Лицарській вулиці, пішов до арешту за крадіж свічок на могилах у „задушний вечір"; з „Міського заведення палива" злодії, розбивши колодки, вичесли 20 ясок, а в міськім фізикаті вкрадено 5000 листовок задрукованих інформацією про заразливі недуги. І хто ще скаже, що злодійство не є заразливою недугою?

— **Меценаси, невже це правда?..** З Перемишля нам пишуть: Українські адвокати з Добромиля і Ярослава до заступства в окружнім суді в Перемишлі послуговуються адвокатами-чужинцями. Один з цих адвокатів доручив заступство більшої справи одного з священиків-патріотів чужинцеві-адвокатові. Цеж глум з кличу „свій до свого", глум з боку членів стану незалежного, який в першу чергу повинен його пропагувати та його придержуватися...

— **Прикра подія.** В Перемишлі вдова по бл. п. дир. Гр. Цеглинськім недавно продала реальність в шовіністичні польські руки. Цю реальність п-ні Цеглинська набула від громадської установи. І їй цю реальність продано з огляду на заслуги пок. її мужа, діяча і письменника. Тепер свої люде хотіли п-і Цеглинській заплатити ту саму ціну, що польський шовініст. Одначе вона не захотіла, мовляв — вона має жаль до Українців...

— **Не подавати руки!** У Москві ведеться жива пропаганда, піддержувана урядом, проти старої, нездорової звички подавати руку знайомим, замість привіту. Розпорядок проти цієї буржуйської, негігієнічної товариської форми, вийшов уже кілька місяців тому від міністерства здоровля. Тепер черга прийшла на приватні організації, які зеднують членів, що носять спеціяльні відзнаки, на знак, що не подають руки. З новин про цю реформу не дізнаємось тільки одного: в яких випадках можна людям подавати руку, і в якій формі треба демонструвати, коли комусь не хочемо подати руки, тому, що зриваємо з ним усі товариські зносини.

— **Двійники композитори.** З нагоди роковин смерти композитора Іогана Штравса, німецькі часописи пригадують, що гамбурський диріґент та композитор Отто Фетерс (правдиве імя: Фастер) є такий подібний до Штравса, що сам „король вальсів", коли вперше відчинив йому двері своєї хати — подався взад остовпілий, що бачить перед собою свою живу копію. Цікаве, що Фетерс є фанатичним звеличником Штравса і як його колишній почитатель продовжує свою композиторську діяльність у цьому самому дусі, що його великий попередник.

— **Макс Ліндер.** Хто з тих, що навіть не ходили до кіна, не знає цього прізвища зореклямних афішів? Був час, коли Макс Ліндер був взірцем кінематографічного коміка, так само як нині є ним Чарлі Чаплін. Звістка про самогубство Ліндера видається якимсь прикрим нонсенсом. Невичерпаний гумор і — сплін? А проте історія життя великих коміків потверджує цю, будім-то духову суперечність, що під усміхненою маскою скривається часто трагічна душа. Те, з чого ми часто заливались сміхом—„заздрісний Макс Ліндер" було сумною життєвою правдою. 39-літний артист оженився два роки тому з 19-літньою дівчиною. Його переслідувала думка, що жінка його зраджує. Вже минулого року пробував він отруїти свою жінку вероналем підчас свого побуту у Відні. Другу таку спробу зробив кілька місяців тому в Швайцарії. Він носився з постановою покинути Париж і переселитись до рідного міста Бордо, де вперше зібрав лаври як актор-аматор у театрі. На фільмі перший раз появилось його прізвище в 1905 р. Такі фільми як „Макс іде танцювати" або „Макс купається в морі" перейшли весь світ як сензація. На жаль, його талант не розвивався в останніх часах і він лишався позаду нових суперників-коміків. В 1916 р. виїхав він до Зединених Держав, де заробив багато гроша. Ще на два місяці перед смертю підписав контракт на мільйон франків гонорару. Але його неврастенія збільшувалась. Його подружжя мало романтичний підклад. 18-літня багата дівчина Петерс закохалась у героя екрану ще дитиною і довела до того, що Ліндер, всупереч волі її родичів, „прірвав" її. Та вона сама перша почала бути заздрісною за свого чоловіка і робила йому прикрі сцени, які причинились до його нервового розстрою. Наслідком цього був самогубний замах. Подружжя пара підрізавши собі жили, зажила веронал та морфій. Пригадуємо, що підчас війни розійшлась раз звістка, що Ліндер згинув на війні, як шофер. Його справжнє прізвище було Лєвіль.

— **Сучасна столиця.** У берлінській поліції є відділ, що реєструє особи, які щезають, а за якими шукає родина, знайомі то-що. Згідно зі статистикою цього відділу в 1924 р. щезло в Берліні 6000 людей, з чого 4700 віднайдено, а 1300 — ні. Коли 1300 осіб може провалитись мов під землю і ніякі детективи не в силі їх відкрити, то це треба вважати одним з чудесних явищ сучасного життя, яке приносить усім щораз більше несподіванок.

Містифікація.

На маргінесі Штайґеріяди. Спростування д-ра Пеофецького.

Інтерв'ю з през. д-ром Евг. Петрушевичем і мною, подане в „Моменті" і „Хвилі" та инших часописах, дотично особи през. д-ра Петрушевича являється видумкою і містифікацією, а відносно моєї особи яркім перекрученням моєї розмови, яку я в дні 25. жовтня по. мав з кореспондентом „Істерн Прес Сервіс", а не варшавського „Моменту".

Стверджую, що при тій розмові през. д-р Петрушевич зовсім не був присутний, цього кореспондента не знає, не бачив і не мав з ним ніколи ніякої розмови.

Моя розмова з кореспондентом „Істерн Прес Сервіс" торкалася правного положення української національної території під Польщею, Румунією і Чехословаччиною, відносин, серед яких опинилося українське населення головно в Польщі й Румунії та відпору того населення. При тому вказав я на протести наших політичних чинників, заяви українських політичних партій та деякі активістичні виступи. В звязку з цим запитав мене під кінець розмови згаданий кореспондент, чи атентатчиком на през. Войцєховского був може Українець, а не Жид Штайґер. На це відповів я коротко, одначе не в спосіб, вложений мені опісля в уста кореспондентом, що про цю справу знаю тільки те, що подано в часописах і тому я не є в спроможности дати докладнішої відповіди на це питання, а в засуд Штайґера супроти стану процесу не вірю.

Берлін, 1. листопада 1925.

Д-р Роман Пеофецький.

ОПОВІСТКИ.

Святочний Концерт в 100-літну річницю смерти Дм. Бортнянського відбудеться дня 10. листопада ц. р. в салі Народного Дому заходом Тов.: „Львівський Боян" з ласкавою участю Вп. п. Дарії Левицької.

Програма:

1) Реферат: „Д. Бортнянський і українська музика" — п. д-р С. Людкевич.

2) Концерт XIX. „Рече Господь" — на міш. хор.

3) Концерт XI. „Благословен Господь" — на міш. хор.

4) „Да ісправиться" — тріо на жіночі голоси і міш. хор.

5) Концерт IX. „Се нині благословіть Господа" — на два міш. хори.

6) а) Поезвічний і недостежимий,

б) О Бозі дух мій веселиться, соло-спів з форт., п. Д. Левицька.

7) Концерт V. „Небеса повідають славу Божію" — на два міш. хори.

Початок год. 7·30 вечером.

Ціни місць: Крісла І ряд. 5 зол., ІІ. ряд. 4 зол., ІІІ. ряд. 3 зол., Вступ на салю 3 зол., Бальков 1 зол. для гімн. молоді. Білеть враєдійше продає Книгарня Тов. ім. Шевченка Ринок ч. 10. 740 а) 1-1

Репертуар „Українського Наддніпрянського Театру" О. Мітиевич:

Львів, саля Лисенка.

5.XI. „Дні нашого життя".

7.XI. „Чорна пантера і білий медвідь".

8.XI. в год. 3·30 по цінах знижених „Вій", в год. 8. вечер „Ніч під Івана Купала.

Нові декорації і костюми. 562 28—?

Український мішаний хор Д. Котка

у четвер 5. XI. Коломия.

у пятницю 6. XI. Коломия.

у суботу 7. XI. Коломия.

у неділю 8. XI. Снятин.

у понеділок 9. XI. Снятин.

у вівторок 10.XI. Калуш.

у середу 11.XI. Калуш. 519 34-?

Замість повідомлень про своє вінчання, яке відбулося 2.XI. п. р. у Львові зложили на „Рідну Школу" Вп. Ярослав Володимир Дякон і Софія Романківна 50 зол. Вп. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа УПТ. 715 1—1

За редакцію відповідає І. Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10